

HANNA CHMIELEWSKA

ur. 1931; Puławy

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Tajne nauczanie. Cisi bohaterowie, Żydzi w Puławach, sklepy żydowskie

Pamiętam trochę puławskich Żydów

Pamiętam, że do mojej babci przychodziła taka Żydówka, jakaś znajoma, zawsze w sobotę, bo w sobotę oni obchodzili szabes i nie mogli chyba do wieczora gotować. To zawsze przychodziła do babci na herbatę. Ona też miała taki sklepik nieduży. Ja zawsze zastanawiałam się czym ona tam handluje, bo nieraz z babcią szłyśmy na rynek to do niej zachodziłyśmy. Tam stała beczka śledzi i nie wiem co tam jeszcze było. Tak że to nie był taki bogaty ten sklep. Chodzili też Żydzi z nami do szkoły. Więc w klasie, w której ja byłam, od pierwszej klasy było 2 Żydów - chłopców. Specjalnie niczym się nie wyróżniali. Tylko oni na religię to nie zostawiali tylko gdzieś tam chodzili, ale nie jestem w stu procentach pewna. W Puławach była też szkoła żydowska, tutaj na Gdańskiej, tam gdzie później była Szkoła Numer 3, teraz tam jest Ośrodek Kultury Dzieci i Młodzieży. Mówili zawsze, że to szkoła żydowska u Adlera. Później jak Niemcy weszli, to otworzyli tam getto. Żydzi musieli z opaskami chodzić, z gwiazdą Dawida. Nieraz zanim ich wywieźli, to zatrudniali ich do takich robót miejskich: zmiatanie ulic, tam coś. Pamiętam, że tam jak koło nas zmiatali, to prosili o chleb, bo głodni byli. Stary żydowski cmentarz był też na Kołłątaja, teraz tam mieści się Przedsiębiorstwo Komunikacji. Tam są takie domy, tak zwane rządowe, to znaczy pracowników dawnego Rejonu Dróg Wodnych, tam właśnie był cmentarz, widziałam tam pomniki żydowskie. Ale to był stary, a gdzie taki, na którym chowali [to nie wiem]. Wiem, że gdzieś był na ulicy Kołłątaja, ale w którym miejscu to nie pamiętam. [Cmentarz] był jeszcze po wojnie. To znaczy tam było niewiele tych pomników. Widziałam to, bo tam jeszcze wojsko miało plac ćwiczeń nad Wisłą, bo to byli saperzy. Jako dziecko nieraz jeździłam tam z tatą. Tam była przystań wojskowa, cmentarz i te domy Zarządu Dróg Wodnych.

Data i miejsce nagrania	2003-06-17, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"